

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ (B.C.E.)

Alexandrina STANCIU

*Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru,
Departamentul IDEI, Programul Drept, Grupa DP-1707, Chișinău, Moldova.*

Rezumat: Banca Centrală Europeană (BCE) este principala instituție a Uniunii Economice și Monetare și este responsabilă de politica monetară a zonei euro de la 1 ianuarie 1999. BCE formează împreună cu băncile centrale naționale ale tuturor statelor membre ale UE Sistemul European al Băncilor Centrale. Obiectivul principal al Sistemului European al Băncilor Centrale este menținerea stabilității prețurilor. Totuși, de responsabilitatea BCE țin anumite sarcini legate de politicile privind supravegherea prudențială a instituțiilor de credit în cadrul mecanismului unic de supraveghere. Ca autoritate de supraveghere a sectorului bancar, BCE are și un rol consultativ în ceea ce privește evaluarea planurilor de rezoluție a instituțiilor de credit.

Cuvinte cheie: Banca Centrală Europeană, monedă euro, politică monetară, eurosistemul, instituție financiară, capital, consiliul guvernatorilor, comitetul director, consiliul general, băncile naționale, Fondul European de Cooperare Monetară, rezerve valutare.

Introducere

Prezentul articol pune în discuție rolul Băncii Centrale Europene pe scena internațională atât în cadrul Sistemului European al Băncilor Centrale în cooperare cu băncile centrale naționale, precum și în cadrul relațiilor cu statele terțe și cu organizațiile internaționale. Astfel am analizat statutul Băncii Centrale Europene și anume constituirea și componența, organizarea și funcționarea, atribuțiile și funcțiile pe care le îndeplinește banca în domeniile ce țin de competența sa, prin studierea actelor și tratatelor Uniunii Europene dar precum și literatură de specialitate.

Constituirea și componența B.C.E.

Banca Centrală Europeană a fost înființată la data de 1 iunie 1998 ca urmare a Tratatului de la Amsterdam, devenind banca centrală independentă responsabilă de moneda unică europeană (euro), care a fost lansată în luna ianuarie 1999. În luna mai 1998, Consiliul European a adoptat una dintre deciziile cele mai importante din istoria integrării europene. Liderii UE au hotărât că 11 state membre îndeplineau condițiile pentru adoptarea euro. Acest eveniment istoric își are originea în semnarea, în anul 1992, a Tratatului de la Maastricht, prin care a fost definit cadrul instituțional al Sistemului European al Băncilor Centrale. [16]

Conform art. 282, Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale constituie Sistemul European al Băncilor Centrale („SEBC”). Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale ale statelor membre a căror monedă este euro, care constituie Eurosistemul, conduc politica monetară a Uniunii. Banca Centrală Europeană are personalitate juridică. Aceasta este singura abilitată să autorizeze emisiunea de monedă euro. Aceasta este independentă în exercitarea competențelor și în administrarea finanțelor sale. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, precum și guvernele statelor membre, respectă această independență. [2]

Banca Centrală Europeană este o instituție financiară investită cu putere de reglementări și decizie în cadrul sistemului financiar comunitar, având o personalitate juridică proprie și se bucură în statele membre de capacitatea juridică cea mai largă recunoscută persoanelor juridice de legislația națională. Banca dispune de propriul său personal, al cărui regim juridic este stabilit de Consiliului guvernelor, la propunerea Comitetului director, normele juridice aplicabile personalului B.C.E. fiind cuprinse în statutul Băncii. [10, pag. 161]

BCE are dreptul exclusiv să autorizeze emisiunea bancnotelor în Comunitate. BCE și băncile centrale naționale pot emite asemenea bancnote. Bancnotele emise de BCE și de băncile centrale naționale sînt singurele mijloace de plată legale în interiorul Comunității. [1] Statele membre pot emite monedă metalică euro, sub rezerva aprobării de către Banca Centrală Europeană a volumului

emisiunii. Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European și a Băncii Centrale Europene, poate adopta măsuri de armonizare a valorilor unitare și a specificațiilor tehnice ale tuturor monedelor metalice destinate punerii în circulație, în măsura în care acest lucru este necesar pentru asigurarea bunei lor circulații în Uniune. [2]

Conform art. 127, BCE este consultată:

- cu privire la orice act al Uniunii propus în domeniile care sunt de competența sa;
- de autoritățile naționale cu privire la orice proiect de reglementare în domeniile care sunt de competența sa, dar în limitele și în condițiile stabilite de Consiliu, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 129 alineatul (4).

În domeniile care sunt de competența sa, BCE poate prezenta avize instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii sau autorităților naționale. [2]

În îndeplinirea sarcinilor Sistemului European al Băncilor Centrale, Banca Centrală Europeană, asistată de băncile centrale naționale, solicită informațiile necesare, fie de la autoritățile naționale competente, fie, direct, de la agenții economici, în acest scop Banca cooperează cu instituțiile și organele comunitare, precum și cu autoritățile competente ale statelor membre sau ale statelor terțe și cu organizațiile internaționale. Atunci când este necesar, B.C.E. este autorizată să participe la armonizarea regulilor și a practicilor privind strângerea, prelucrarea și difuzarea datelor statistice din domeniile care țin de competența sa. [11, pag. 161]

Atribuțiile și funcțiile B.C.E.

B.C.E. reprezintă organul de conducere al S.E.B.C., având un rol important în cadrul sistemului monetar european, fiind investită cu atribuții de reglementare și decizie.

În cadrul S.E.B.C, B.C.E. îndeplinește un ansamblu de **funcții**, repartizate pe mai multe categorii:

- **funcții consultative**, în acest context, subliniem că Banca este consultată atât de autoritățile naționale în privința oricărui proiect legislativ în domeniile care țin de competența sa - în limitele și în condițiile fixate de Consiliu, cât și în privința oricărui act comunitar, de către instituțiile comunitare în domeniile sale de competență. De asemenea, B.C.E. poate prezenta avize consultative instituțiilor comunitare sau autorităților naționale privind domeniile ce țin de competența sa. [13, pag.209]

- **funcții statistice**, în îndeplinirea acestor funcții, B.C.E., asistată de băncile centrale naționale, colectează informațiile statistice necesare de la autoritățile naționale competente sau de la agenții economici, cu care cooperează în acest scop.

- **funcții monetare**, B.C.E. și băncile centrale naționale pot deschide conturi instituțiilor de credit, instituțiilor publice și altor participanți pe piață și pot să accepte active drept garanție. De asemenea, B.C.E. și băncile centrale pot să intervină pe piețele de capital (prin cumpărare, vânzare, contracte la termen la curs fix, luând sau dând împrumut creanțe și titluri negociabile în monedă comunitară sau necomunitară) și să efectueze operații de credit împreună cu instituțiile de credit și cu alți participanți pe piață. [3]

- **funcții de cooperare internațională** (conform art. 23), în domeniul cooperării internaționale, pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate S.E.B.C; B.C.E. este abilitată decidă modul de reprezentare al sistemului bancar. Cu autorizarea sa, băncile centrale naționale sunt abilitate să participe la instituțiile monetare internaționale.

În plan extern, B.C.E. și băncile centrale naționale pot îndeplini următoarele operațiuni:

- să stabilească relații cu băncile și instituțiile financiare din țările terțe și cu organizațiile internaționale;
- să dobândească și să vândă orice tip de active valutare și de metale prețioase;
- să efectueze toate tipurile de operații bancare cu țările terțe și cu organizațiile internaționale; inclusiv să primească și să acorde credite. [3]

Actele și omisiunile B.C.E. sunt supuse controlului și interpretării Curții de Justiție. Litigiile dintre B.C.E. și creditorii, respectiv debitorii săi sau alte persoane, sunt soluționate de instanțele naționale competente, cu excepția cazurilor când este declarată competentă Curtea de

Justiție.B.C.E. are obligația de a elabora și publica rapoarte, cel puțin o dată pe trimestru, privind activitatea S.E.B.C. De asemenea, B.C.E. transmite Parlamentului European, Consiliului, Comisiei și Consiliului European, un raport anual asupra activității S.E.B.C. și asupra politici monetare a anului precedent și a anului în curs. [13, pag.211].

Principalele **atribuții** ale BCE sunt:

- Fixează rata dobânzilor la care acordă credite băncilor comerciale din zona euro, controlând astfel masa monetară și inflația.
- Gestionează rezervele valutare străine din zona euro, precum și cumpărarea și vânzarea de valută pentru a echilibra cursurile de schimb.
- Se asigură că instituțiile și piețele financiare sunt supravegheate corespunzător de către autoritățile naționale și că sistemele de plăți funcționează corect.
- Garantează siguranța și soliditatea sistemului bancar european.
- Autorizează tipărirea de bancnote euro de către țările din zona euro.
- Monitorizează evoluția prețurilor și evaluează riscul pe care aceasta îl poate reprezenta pentru stabilitatea prețurilor; [19]
- Banca Centrală Europeană (BCE) administrează Registrul bazei de date a instituțiilor și companiilor afiliate (Register of Institutions and Affiliates Database) (RIAD). [7]

În ceea ce privește cazurile în care atâta timp cât există state membre care fac obiectul unei derogări, Banca Centrală Europeană, cu privire la aceste state membre:

- consolidează cooperarea dintre băncile centrale naționale;
- consolidează coordonarea politicilor monetare ale statelor membre pentru a asigura stabilitatea prețurilor;
- supervizează funcționarea mecanismului cursului de schimb;
- desfășoară consultări privind problemele care sunt de competența băncilor centrale naționale și care afectează stabilitatea instituțiilor și piețelor financiare;
- exercită funcțiile pe care le îndeplinea Fondul European de Cooperare Monetară, preluate ulterior de Institutul Monetar European.[2]

Concluzii

Sistemul European al Băncilor Centrale este format din Banca Centrală Europeană și băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro, ce conduc politica monetară a Uniunii Europene. Banca Centrală Europeană este principala instituție financiară a Uniunii Economice și Monetare ce deține dreptul exclusiv privind emisiunea monedelor euro, și este responsabilă privind supravegherea instituțiilor de credit, astfel banca are un rol consultativ în ceea ce privește evaluarea planurilor de rezoluție a instituțiilor de credit. Fiind o instituție financiară Banca Centrală Europeană dispune de capital și resurse proprii, care pot fi majorate prin contribuții din partea fiecărei bănci naționale.

Banca Centrală Europeană fiind organul de conducere al S.E.B.C., și având un rol important în cadrul sistemului monetar european, este investită cu atribuții de reglementare și decizie, precum: fixează rata dobânzilor la acordarea creditelor băncilor comerciale din zona euro; gestionează rezervele valutare străine din zona euro; asigură instituțiile și piețele financiare supraveghere corespunzătoare; garantează siguranța și soliditatea sistemului bancar european; autorizează tipărirea de bancnote euro de către țările din zona euro; monitorizează evoluția prețurilor; administrează Registrul bazei de date a instituțiilor și companiilor afiliate; etc.

Așadar, Banca Centrală Europeană asigurând îndeplinirea atribuțiilor sale tinde spre o cooperare mai eficientă cu băncile centrale naționale, instituțiile financiare din țările terțe și cu organizațiile internaționale cu scopul efectuării a diferitor operații bancare, promovării politicii monetare europene și astfel stabilirea monedei euro ca monedă națională în toate statele membre a Uniunii.

Mulțumiri

Aș dori să aduc mulțumiri titularului cursului de Criminologie, conf. univ. dr. Ursu Viorica, cât și conducătorului seminarelor Chiriac Natalia. Datorită eforturilor acestor profesori și consultațiilor suplimentare, am reușit să elaborez acest articol.

Bibliografie

1. Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene , OJ C 326, 26.10.2012
2. Protocolul (nr. 4) privind statutul sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, C 326/230, 26.10.2012
3. ORIENTAREA (UE) 2018/876 A BĂNCII CENTRALE EUROPENE din 1 iunie 2018 privind Registrul de date privind instituțiile și companiile afiliate (BCE/2018/16)
4. DIACONU, Nicoleta, *Sistemul instituțiilor Uniunii europene*, Lumina Lex, București 2001
5. FUEREA, Augustin, *Instituțiile Uniunii Europene*, Universul juridic, București 2002
6. MARCU, Viorel; DIACONU, Nicoleta, *Drept comunitar general*, Lumina Lex, București 2002
7. <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/a10aaniversareabce200806ro.pdf>
8. https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_ro